

Organy Senatu RP

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Schemat](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

-
- Źródło: Artur Bochenek, *Status prawny i funkcje Prezydium Senatu RP*, „Studia Prawnicze. Rozprawy i Materiały” 2013, nr 2(13), s. 3–20.
 - Źródło: *Po co nam Senat? Dniówka senatora to 2,5 tys. zł!!!*, dostępny w internecie: fakt.pl [dostęp 18.02.2020 r.].

- Źródło: *Uchwała Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 23 listopada 1990 r. Regulamin Senatu Rzeczypospolitej Polskiej*, 2015 r., dostępny w internecie: senat.gov.pl [dostęp 18.02.2020 r.].
- Źródło: *Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej*, dostępny w internecie: sejm.gov.pl [dostęp 27.07.2020 r.].
- Źródło: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r.*, dostępny w internecie: sejm.gov.pl [dostęp 28.02.2020 r.].

Źródło: Katarzyna Czerwińska, licencja: CC BY-SA 3.0.

Popularny portal internetowy tak podsumowuje pracę senatu:

“ ***Po co nam Senat? Dniówka senatora to 2,5 tys. zł!!!*** ”

Jak dobrze zarobić i się nie narobić? Są szczęściarze, którym udaje się znaleźć pracę marzeń. To senatorowie, którzy otrzymują sute pensje, pracując średnio nieco ponad 5 dni miesięcznie w parlamencie. Niemożliwe? A jednak! Wystarczy przyrzeć się statystykom prac Senatu. W tym roku senatorowie zbierali się na 17 posiedzeniach, które trwały łącznie 34 dni. Czasem muszą stawić się na jeszcze jeden dzień pracy w komisjach. Doliczając jeden dzień do każdego posiedzenia, wychodzi ich zaledwie 51 przez 10 miesięcy.

Źródło: *Po co nam Senat? Dniówka senatora to 2,5 tys. zł!!!*, dostępny w internecie: fakt.pl [dostęp 18.02.2020 r.].

Czy jednak praca senatorów rzeczywiście odbywa się tylko w przeważającej większości na posiedzeniach plenarnych? W jaki sposób zorganizowane są działania izby wyższej naszego parlamentu?

Twoje cele

- Scharakteryzujesz sposób wyboru, skład i kompetencje poszczególnych organów senatu.
- Przeanalizujesz przykłady działalności podejmowanej przez te organy.
- Wyjaśnisz znaczenie każdego organu dla realizacji funkcji powierzonych senatowi.

Przeczytaj

Organy senatu

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Marszałek Senatu RP

Marszałek senatu X kadencji Tomasz Grodzki.

Źródło: Kancelaria Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Marta Marchlewska, licencja: CC BY 3.0.

Marszałek senatu wybierany jest bezwzględną większością głosów spośród kandydatów zgłoszonych przez co najmniej 10 senatorów. Jeżeli w głosowaniu żaden z kandydatów nie uzyska wymaganej większości głosów, przeprowadza się kolejne tury głosowania z wyłączeniem kandydata, który uzyskał najmniejszą liczbę głosów. Przy równej liczbie głosów o wyłączeniu decyduje losowanie. Jeżeli w ostatniej turze głosowania żaden z kandydatów nie uzyska wymaganej większości, procedurę wyboru się powtarza.

Odwołanie marszałka odbywa się na wniosek co najmniej 34 senatorów, bezwzględną większością głosów ustawowej liczby senatorów.

W zastępstwie marszałka obradom senatu przewodniczą wicemarszałkowie. Sprawują oni też inne powierzone przez marszałka funkcje. Podczas zastępowania marszałka na wicemarszałkach ciążą obowiązki oraz przysługują im prawa marszałka wynikające z Regulaminu Senatu RP. Senat wybiera nie więcej niż czterech wicemarszałków według tych samych zasad co marszałka. Marszałek senatu może też upoważnić senatora lub grupę senatorów do wykonywania określonych czynności.

Prezydium Senatu RP

Marszałek i wicemarszałkowie tworzą Prezydium Senatu RP. Jego posiedzenia zwołuje marszałek senatu, który również przewodniczy obradom prezydium i kieruje jego pracami, ustalając porządek dzienny obrad. W posiedzeniach prezydium senatu biorą udział, z głosem doradczym, szef Kancelarii Senatu RP oraz osoby zaproszone przez marszałka

senatu. Prezydium podejmuje uchwały lub inne decyzje większością głosów. W przypadku równej liczby głosów decyduje głos marszałka senatu.

Komisje senackie

Senat powołuje komisje stałe i nadzwyczajne. Warto zwrócić uwagę, że – w odróżnieniu od sejmu – w senacie nie funkcjonują komisje śledcze. Wiąże się to z tym, że choć wszystkie inne funkcje sejm dzieli z senatem, to funkcję kontrolną wykonuje samodzielnie.

Komisje senatu są organami powołanymi do rozpatrywania i opracowywania spraw z własnej inicjatywy oraz przekazanych im przez senat, marszałka senatu lub prezydium senatu.

Stale komisje senackie

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Zakres działania każdej z komisji stałych określony jest w załączniku do Regulaminu Senatu RP. W ramach komisji mogą być powoływane podkomisje zajmujące się określoną problematyką, np. w III kadencji przy Komisji Gospodarki Narodowej utworzono Podkomisję ds. Polityki Regionalnej, w VII kadencji, także przy Komisji Gospodarki Narodowej, Podkomisję „Przyjazne Państwo”, a przy Komisji Ustawodawczej – Podkomisję do spraw Zmian Konstytucji.

Każdy senator ma obowiązek być członkiem jednej komisji stałej i nie może należeć do więcej niż dwóch komisji. Może jednak, bez prawa głosu, uczestniczyć w pracach komisji, do których nie należy. Ponadto w obradach komisji mają prawo uczestniczyć m.in. posłowie, przedstawiciele Rady Ministrów i organów administracji rządowej, posłowie do Parlamentu Europejskiego, podmioty wykonujące zawodową [działalność lobbingsową](#), a także eksperci, reprezentanci środowisk i organizacji zainteresowanych przedmiotem prac komisji.

Zadaniem komisji jest przede wszystkim rozpatrywanie ustaw i przygotowywanie sprawozdań zawierających projekty uchwał senatu w sprawie tych ustaw. Komisja może zaproponować senatowi: przyjęcie ustawy bez poprawek, wprowadzenie do niej zmian, odrzucenie ustawy.

Do realizacji określonych zadań senat może powoływać **komisje nadzwyczajne**.

W I kadencji, od grudnia 1989 r. do kwietnia 1990 r., działała Komisja Ustawodawstwa Gospodarczego, a w końcu grudnia 1990 r. w związku z trudną sytuacją w górnictwie powołano Nadzwyczajną Komisję ds. Górnictwa. W II kadencji, od kwietnia do października 1992 r., pracowała Komisja Nadzwyczajna do rozpatrzenia ustawy o ratyfikacji Układu

Europejskiego ustanawiającego stowarzyszenie między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi a Rzeczpospolitą Polską. W styczniu 1993 r. na jej miejsce powołano Komisję Nadzwyczajną ds. Integracji Europejskiej. W IV kadencji powołano natomiast Komisję Nadzwyczajną Legislacji Europejskiej. W obecnej X kadencji senatu działa Komisja Nadzwyczajna ds. Klimatu.

Komisje mogą obradować wspólnie. Posiedzenie prowadzi wówczas przewodniczący jednej z komisji. Z inicjatywy marszałka lub prezydium, a także na wniosek co najmniej czterech przewodniczących komisji, marszałek może zwołać posiedzenie przewodniczących komisji senatu, które służy koordynacji współpracy między komisjami, wskazywaniu potrzebnych inicjatyw ustawodawczych oraz rozpatrywaniu innych spraw.

Konwent Seniorów

Konwent Seniorów jest organem zapewniającym współdziałanie [klubów senackich](#) i [kół senackich](#) w sprawach związanych z działalnością i tokiem prac senatu. Tworzą go marszałek, wicemarszałkowie oraz senatorowie – przedstawiciele klubów senackich oraz porozumień senackich klubów i kół, a także klubów parlamentarnych, jeżeli skupiają co najmniej 7 senatorów. Konwent Seniorów może zostać zwołany przez marszałka senatu z inicjatywy własnej, prezydium senatu lub na wniosek klubu.

Prezydent Andrzej Duda podczas spotkania z Konwentem Seniorów Sejmu RP i Konwentem Seniorów Senatu RP w gmachu sejmu 6 sierpnia 2015 r.

Źródło: Michał Józefaciuk, licencja: CC BY-SA 3.0.

Senat wybiera także ze swego grona od sześciu do ośmiu sekretarzy senatu, którzy prowadzą listę mówców i protokoły posiedzeń senatu, dokonują obliczenia wyników

głosowania i pełnią inne czynności zlecone przez marszałka senatu.

Słownik

działalność lobbingowa

działania zgodne z prawem, zmierzające do wywarcia wpływu na organy decyzyjne w państwie w celu uzyskania korzystnej decyzji

klub senacki

jedna z form zrzeszania się senatorów; liczy co najmniej siedmioro członków

koło senackie

frakcja senatorów tworzona przez co najmniej trójkę senatorów

Polonia

ogół Polaków mieszkających poza granicami Polski

posiedzenia plenarne

posiedzenie w pełnym składzie

Schemat

Polecenie 1

Przeanalizuj kompetencje organów senatu wraz z przykładami ich wykorzystania i wykonaj ćwiczenie.

Kompetencje organów Senatu RP

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 1

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Przypomnij sobie przepisy konstytucyjne dotyczące organów senatu oraz fragment regulaminu tego organu i wykonaj polecenie.

Źródło I

” Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r.

Art. 110

1. Sejm wybiera ze swojego grona Marszałka Sejmu i wicemarszałków.
2. Marszałek Sejmu przewodniczy obradom Sejmu, strzeże praw Sejmu oraz reprezentuje Sejm na zewnątrz.
3. Sejm powołuje komisje stałe oraz może powoływać komisje nadzwyczajne.

Art. 124

Do Senatu stosuje się odpowiednio przepisy art. 110, art. 112, art. 113 i art. 120.

Źródło: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r.*, dostępny w internecie: sejm.gov.pl [dostęp 28.02.2020 r.].

Źródło II

” Uchwała Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 23 listopada 1990 r. Regulamin Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 7. [Wybór wicemarszałków Senatu]

1. Senat wybiera nie więcej niż czterech wicemarszałków spośród kandydatów zgłoszonych przez co najmniej 10 senatorów, w głosowaniu tajnym, podejmując uchwałę bezwzględną większością głosów. (...)

Źródło: Uchwała Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 23 listopada 1990 r. Regulamin Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, 2015 r., dostępny w internecie: senat.gov.pl [dostęp 18.02.2020 r.].

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj polecenie.

” Artur Bochenek

Status prawny i funkcje Prezydium Senatu RP

Prezydium Senatu jest również wnioskodawcą do Komisji Regulaminowej, Etyki i Spraw Senatorskich w sprawach senatorów, którzy nie wykonują swoich obowiązków senatorskich, jak również senatorów, którzy zachowują się w sposób nieodpowiadający godności senatora. Przy czym rozumienie zachowań senatora, które warunkują skierowania wniosku do Komisji Regulaminowej, Etyki i Spraw Senatorskich, jest stosunkowo szerokie, a jego granice nie mają charakteru ostrego. Często decyzja Prezydium o skierowaniu wniosku do Komisji podyktowana bywa względami politycznymi lub pewnym koniunkturalizmem. Dzieje się tak w przypadku zdominowania Prezydium przez senatorów posiadających różne poglądy i reprezentujące różne opcje polityczne w stosunku do senatora, którego sprawa została skierowana do Komisji.

Funkcja Prezydium Senatu w związku z uchybieniami w pełnieniu swojego mandatu przez senatora nie kończy się na kierowaniu spraw do rozpatrzenia Komisji Regulaminowej, Etyki i Spraw Senatorskich. Od uchwały komisji senatorowi przysługuje odwołanie właśnie do Prezydium Senatu. Odwołanie wnosi się na ręce marszałka Senatu w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały Komisji. Marszałek Senatu przekazuje odwołanie do Prezydium Senatu. Rozpatrzenie skargi odbywa się na posiedzeniu Prezydium, a decyzja podjęta przez Prezydium jest ostateczna.

Ćwiczenie 3

Ćwiczenie 4

Ćwiczenie 5

Ćwiczenie 6

Zapoznaj się z materiałami źródłowymi i wykonaj polecenie.

Zdjęcie przedstawia senatora Marka Pęka tuż po przeprowadzonym głosowaniu dotyczącym jego kandydatury na wicemarszałka senatu.

Źródło: Marek Pęk (@Marek_Pek), twitter.com.

Źródło: tylko do użytku edukacyjnego.

” Uchwała Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 23 listopada 1990 r. Regulamin Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 6 [Wybór Marszałka Senatu]

1. Senat wybiera Marszałka spośród kandydatów zgłoszonych przez co najmniej 10 senatorów, w głosowaniu tajnym, podejmując uchwałę bezwzględną większością głosów.
2. Jeżeli w głosowaniu żaden z kandydatów nie uzyska wymaganej większości głosów, przeprowadza się kolejne tury głosowania z kolejnym wyłączeniem kandydata, który uzyskał najmniejszą liczbę

głosów. Przy równej liczbie głosów o wyłączeniu decyduje losowanie. Jeżeli w ostatniej turze głosowania żaden z kandydatów nie uzyska wymaganej większości, procedurę wyboru powtarza się.

3. Odwołanie Marszałka odbywa się na wniosek co najmniej 34 senatorów, w głosowaniu tajnym, bezwzględną większością głosów ustawowej liczby senatorów.

Art. 7 [Wybór wicemarszałków Senatu]

1. Senat wybiera nie więcej niż czterech wicemarszałków spośród kandydatów zgłoszonych przez co najmniej 10 senatorów, w głosowaniu tajnym, podejmując uchwałę bezwzględną większością głosów. Do wyboru wicemarszałków stosuje się przepis art. 6 ust. 2.

2. Do odwołania wicemarszałka stosuje się odpowiednio art. 6 ust. 3.

Źródło: Uchwała Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 23 listopada 1990 r. Regulamin Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, 2015 r., dostępny w internecie: senat.gov.pl [dostęp 18.02.2020 r.].

Materiały źródłowe do ćwiczeń 7–8.

Źródło I

” Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 10

1. Marszałek Sejmu:

1. stoi na straży praw, godności i powagi Sejmu,
2. reprezentuje Sejm,
3. zwołuje posiedzenia Sejmu,
4. przewodniczy obradom Sejmu,
5. czuwa nad tokiem i terminowością prac Sejmu i jego organów,
6. kieruje pracami Prezydium Sejmu i przewodniczy jego obradom,
7. zwołuje Konwent Seniorów i przewodniczy jego obradom,
8. nadaje bieg inicjatywom ustawodawczym i uchwałodawczym oraz wnioskom organów państwa skierowanym do Sejmu, po zasięgnięciu opinii Prezydium Sejmu,(...)
9. sprawuje pieczę nad spokojem i porządkiem na całym obszarze należącym do Sejmu oraz wydaje stosowne zarządzenia porządkowe, w tym o użyciu w razie konieczności Straży Marszałkowskiej, (...) Art. 12

Prezydium Sejmu:

1. ustala plan prac Sejmu, po zasięgnięciu opinii Konwentu Seniorów,
2. ustala tak zwane tygodnie posiedzeń z wyprzedzeniem co najmniej 3-miesięcznym,
3. dokonuje wykładni Regulaminu Sejmu, po zasięgnięciu opinii Komisji Regulaminowej, Spraw Poselskich i Immunitetowych,
4. opiniuje sprawy wniesione przez Marszałka Sejmu,
5. organizuje współpracę między komisjami sejmowymi i koordynuje ich działania,

6. ustala zasady organizowania doradztwa naukowego na rzecz Sejmu i jego organów, powoływania doradców sejmowych oraz korzystania z opinii i ekspertyz, (...)

Źródło: *Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej*, dostępny w internecie: sejm.gov.pl [dostęp 27.07.2020 r.].

Źródło II

” Uchwała Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 23 listopada 1990 r. Regulamin Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 8.

1. Marszałek Senatu:

1. stoi na straży praw i godności Senatu,
2. reprezentuje Senat, (...)
3. ustala plan pracy Senatu, po zasięgnięciu opinii Konwentu Seniorów,
4. zwołuje posiedzenia Senatu,
5. ustala projekt porządku obrad po zasięgnięciu opinii Konwentu Seniorów,
6. przewodniczy obradom Senatu i czuwa nad ich przebiegiem,
7. nadaje bieg sprawom przedkładanym Senatowi, zarządza drukowanie ustaw uchwalonych przez Sejm, projektów ustaw, projektów uchwał, sprawozdań i opinii komisji senackich oraz innych dokumentów stanowiących przedmiot obrad Senatu lub komisji, a także doręczenie ich senatorom, (...)

8. sprawuje nadzór nad terminowością prac Senatu i jego organów, (...)
9. zwołuje posiedzenia Prezydium Senatu, przewodniczy obradom i kieruje jego pracami,
10. zwołuje Konwent Seniorów i przewodniczy jego obradom, (...)
11. sprawuje pieczę nad spokojem i porządkiem na całym obszarze należącym do Senatu, (...)

Art. 9. Prezydium Senatu:

1. z zastrzeżeniem uprawnień Marszałka i wicemarszałków Senatu wynikających z art. 42 ust. 2, dokonuje wykładni Regulaminu Senatu, po zasięgnięciu opinii Komisji Regulaminowej, Etyki i Spraw Senatorskich,
2. zleca komisjom rozpatrzenie spraw w określonym zakresie,
3. ustala zasady organizowania doradztwa naukowego na rzecz Senatu i jego organów, powoływania doradców oraz korzystania z opinii i ekspertyz,
4. czuwa nad wykonywaniem przez senatorów ich obowiązków,
5. opiniuje sprawy wniesione przez Marszałka Senatu, (...)

Źródło: Uchwała Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 23 listopada 1990 r. Regulamin Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, 2015 r., dostępny w internecie: senat.gov.pl [dostęp 18.02.2020 r.].

Ćwiczenie 7

Ćwiczenie 8

Dla nauczyciela

Autorka: Anna Rabiega

Przedmiot: wiedza o społeczeństwie

Temat: Organy senatu

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres podstawowy

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej.

Uczeń:

4) przedstawia strukturę oraz organizację pracy Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (prezydium, komisje, kluby i koła; kworum, rodzaje większości) oraz status posła, w tym instytucje mandatu wolnego i immunitetu; wymienia kompetencje Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz Zgromadzenia Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- charakteryzuje sposób wyboru, skład i kompetencje poszczególnych organów senatu;
- analizuje przykłady działalności podejmowanej przez te organy;
- wyjaśnia znaczenie każdego organu dla realizacji funkcji powierzonych senatowi.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- dyskusja;
- lekcja odwrócona;
- analiza materiałów źródłowych;
- rozwiązywanie ćwiczeń interaktywnych.

Formy zajęć:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg zajęć:

Faza wstępna

1. Uczniowie zapoznają się z fragmentem artykułu zawartym we wprowadzeniu do e-materiałów.
2. Dyskusja na temat, czy autor artykułu rzetelnie i sprawiedliwie ocenia pracę senatorów.

Faza realizacyjna

1. Schemat interaktywny. Lekcja odwrócona. Uczniowie przed lekcją przeanalizowali schemat interaktywny i poszukali informacji na temat wykorzystania kompetencji poszczególnych organów senatu. Podczas lekcji wybrane osoby przedstawiają rezultaty swojej pracy.
2. Ćwiczenia interaktywne 1–6 i 7 uczniowie rozwiązują samodzielnie i sprawdzają w e-materiałach. Ćwiczenie 8 uczniowie rozwiązują samodzielnie, wybrane osoby przedstawiają swoje rozwiązania, pozostali komentują i weryfikują ich poprawność.

Faza podsumowująca

1. Dyskusja: powrót do kwestii omawianej na początku lekcji – „Czy polscy senatorzy pracują dużo, czy mało?”.

Praca domowa:

Oceń rolę poszczególnych organów senatu w procesie legislacyjnym. Dlaczego każdy z nich jest ważny?

Materiały pomocnicze:

Konstytucja RP, sejm.gov.pl.

Regulamin Senatu RP, senat.gov.pl.

Artur Bochenek, *Status prawny i funkcje Prezydium Senatu RP*, „Studia Prawnicze. Rozprawy i Materiały” 2013, nr 2(13).

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Uczniowie mogą wykorzystać schemat interaktywny do przygotowania się do sprawdzianu wiadomości.